



ŽEMAITIJOS SKAUTŲ ORGANIZACIJA

PATVIRTINTA

Žemaitijos skautų organizacijos

Valdybos 2025-04-24 posėdžio

Protokolu Nr. P25-05

ETIŠKO ELGESIO IR SAUGIOS SKAUTIŠKOS APLINKOS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemaitijos skautų organizacijos (toliau – ŽSO) etiško elgesio ir saugios skautiškios aplinkos nuostatai (toliau – Nuostatai) apibrėžia pagrindinius ŽSO narių etiško elgesio bei saugiai skautiškai aplinkai keliamus reikalavimus ir įsipareigojimus.
2. Šių Nuostatų paskirtis – padėti ŽSO nariams, vadovaujantis pagarbos, teisingumo, žmogaus teisių pripažinimo, atsakomybės, sąžiningumo, atidos ir solidarumo principais, siekti etiško ir profesionalaus elgesio su kitais skautais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais), vadovais.
3. Šių Nuostatų tikslas – nubrėžti tolerancijos ribas ŽSO narių tarpusavio santykiuose, išryškinti vadovų etikos požiūriu vengtiną elgesį.

II SKYRIUS SĄVOKOS

4. Etika – asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.
5. Etiškas elgesys – formalių taisyklių, sąlygotų daugelio žmonių kartų patirties, taikymas iš anksto numatytoje situacijoje.
6. Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgesys ŽSO veiklose, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendruomenės narių vertinimus, pasireiškiančius priimtų Nuostatuose dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo veiklos nuotaiką ir veiklos ritmą.
7. Interesų konfliktas – situacija, kai savanoris ar darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir / arba priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.
8. Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.
9. Tolerancija – pakantus kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo gerbimas.
10. Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

- 10.1. Fizinis smurtas – tyčinis fizinės jėgos panaudojimas prieš asmenį, sąmoningai siekiant jį sužeisti ar sužaloti, padaryti negaliu ar nužudyti.
- 10.2. Psichologinis smurtas – tyčinis elgesys, kuriuo siekiama paveikti kito asmens ar grupės psichologinį neliečiamumą, žeminant jų garbę, orumą, sukeliant baimę, stresą ar įbauginant. Taip pat tyčinis poveikis žmogaus psichikai, verčiant jį bijoti galimų pasekmių, nuolatinė kritika, manipuliacijos, veiksmų laisvės ribojimas, grasinimai ar viešas žeminimas, patyčios.
- 10.3. Seksualinis smurtas – bet kokie seksualinio pobūdžio veiksmai daromi kitam asmeniui be informuoto to asmens sutikimo.
11. Asmuo su individualiais poreikiais – asmuo, kurio fizinės, socialinės, emocinės ar intelektualinės galimybės skiriasi nuo standartinių, todėl jam gali reikėti pritaikytų aplinkos, mokymo, darbo ar socialinės pagalbos sąlygų.

III SKYRIUS

PAGRINDINIAI ŽSO NARIŲ ELGESIO IR VEIKLOS PRINCIPAI IR TAISYKLĖS

12. ŽSO nariai savo veikloje vadovaujasi ŽSO įstatuose įtvirtintais principais.
13. Laikytis etiško elgesio ir saugios skautiškos aplinkos reikalavimų – asmeninis ŽSO nario, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, įsipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę.
14. ŽSO nariai įsipareigoja:
- 14.1. vadovautis skautiškais įstatais ir šūkiu;
 - 14.2. aktyviai palaikyti ŽSO siekius, garbingai atstovauti ŽSO, etiškai elgtis ŽSO ir už jos ribų, tinkamai reprezentuoti ŽSO vardą Lietuvoje ir užsienyje;
 - 14.3. puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu skautu, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), vadovais, įskaitant bendravimą informacinių ir ryšių technologijų priemonėmis;
 - 14.4. konfliktinėse situacijose išklausyti visų pusių argumentus ir ieškoti etiško sprendimo;
 - 14.5. nepažeisti etiško elgesio ir saugios skautiškos aplinkos reikalavimų.
15. ŽSO nariai turi būti atsakingi už sklandžią veiklą, vadovautis bendruomenės interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas ŽSO bendruomenės tradicijas ir laikytis visų žemiau nurodytų taisyklių:
- 15.1. Susitarimai dėl pagarbaus elgesio:
 - 15.1.1. Pagarbiai elgtis su kiekvienu, nepaisant jo amžiaus, tautybės, religijos, rasės, socialinės padėties, seksualinės orientacijos ir pan.
 - 15.1.2. Užtikrinti, kad skautiškose veiklose, įskaitant nuotolinio pobūdžio ŽSO ir jos struktūrinių vienetų renginiuose, skautiškoje socialinėje medijoje ir pan., niekas nebūtų žeminamas, aktyviai reaguoti, jei kas nors pažeidžia teisę į pagarbų elgesį, reaguoti, jei pastebima ženklų, kad skautas patiria patyčias ar smurtą.
 - 15.1.3. Būti nešališku: netaikyti dvigubų standartų.
 - 15.1.4. Būti neabejingu: reaguoti, jei pastebima ženklų, kad skautas prieš kitą atlieka fizinio, psichologinio ar seksualinio pobūdžio smurtą.
 - 15.2. Pasitikėjimas vienas kitu:
 - 15.2.1. Sudaryti sąlygas skautams dalytis asmeniniais rūpesčiais.

15.2.2. Laikytis konfidencialumo: nesidalinti su kitais žmonėmis tuo, ką sužinojo, kol negresia pavojus skauto ar aplinkinių žmonių sveikatai bei gyvybei. ŽSO narį informuoti, kad laikomasi konfidencialumo.

15.2.3. Rimtai reaguoti į bet kokius pastebėtus smurto požymius, pasikalbėti su ŽSO nariu asmeniškai, pasistengti išsiaiškinti situaciją, o išaiškėjus smurto atvejui, padėti rasti pagalbą.

15.2.4. Rimtai reaguoti, jei asmuo žodžiais ar ženklais demonstruoja apie nenorą gyventi, savižudybę. Kai reikia, padėti rasti pagalbą.

15.3. Asmeninė erdvė ir seksualinis priekabiavimas:

15.3.1. Gerbti asmens privatumą, orumą ir asmeninę erdvę.

15.3.2. Vengti seksualinio pobūdžio ar dviprasmiškų pajuokavimų.

15.3.3. Būti atidžiam bet kokiam seksualiniam priekabiavimui: netoleruoti ir reaguoti.

15.4. Disciplina:

15.4.1. Veiklos pradžioje skautų vienetė nustatyti aiškias taisykles ir susitarimus, kurių įsipareigojama laikytis nuosekliai ir tvirtai, o nesilaikant priimti galimas susitartas pasekmes.

15.4.2. Jei taisyklės yra pažeidžiamos, pirmą kartą perspėti ir tik po antro pažeidimo taikyti numatytas pasekmes.

15.4.3. Stengtis palaikyti discipliną skatinimu, o ne pasekmių taikymu. Jei taikomos pasekmės, užtikrinti, kad jos nebūtų žeminančios.

15.5. Žalingų medžiagų vartojimo kontrolė ir prevencija:

15.5.1. Skautiškuose renginiuose draudžiama vartoti alkoholį, narkotines, psichotropines medžiagas.

15.5.3. Rūkyti galima tik sutartose vietose, tik iš anksto sutartuose skautiškuose renginiuose.

15.5.4. Nepilnamečiai ŽSO nariai gali vartoti vaistus, tik nurodytus tėvų (globėjų, rūpintojų) pateiktame leidime dalyvauti skautiškame renginyje, arba vaistus, paskirtus renginio medicinos specialisto.

15.5.5. Rodyti tinkamą asmeninį pavyzdį ir skatinti sveiką gyvenimo būdą.

16. Teisinė atsakomybė:

16.1. Renginio vadovas (viršininkas) prieš renginį informuoja atitinkamų struktūrinių vienetų vadovus, pasirūpina dalyvių sąrašais, stovyklos taisyklėmis, nuostatais, programa ar maršrutu, saugos ir sveikatos instrukcija bei saugos instruktažo registravimo žurnalu, kitais reikalingais dokumentais.

16.2. Renginio vadovas (viršininkas) privalo įsitikinti, kad renginyje dalyvauja pakankamas skaičius vadovų, kurie kompetentingi vykdyti suplanuotą programą, bei kad ji tinkama tokio amžiaus, patirties ir fizinio pasirengimo skautams. Informuoti dalyvius apie reikiamą aprangą, įrangą, gyvenimo sąlygas ir kt.

16.3. Renginio vadovas (viršininkas) privalo užtikrinti, kad būtų patenkinti asmenų su individualiais poreikiais individualūs poreikiai ir saugumas.

16.4. Skautų vadovas gali lydėti ne didesnę kaip 15 nepilnamečių ŽSO narių grupę į skautišką renginį. Renginio metu skautų vadovas yra visiškai teisiškai atsakingas už šių skautų saugumą ir gyvybę kelionės į ir iš renginio bei viso renginio metu. Skautų vadovas privalo turėti raštiškus skautų tėvų (globėjų, rūpintojų) leidimus su tėvų kontaktiniais duomenimis bei informacija apie skautą. Jei iki renginio vietos vykstama ne su vadovu, už skautų saugumą atvykimo metu vadovas neatsako.

17. Komunikacija ir įsipareigojimai nelaimingo atsitikimo atveju:

- 17.1. Susidarius sudėtingai situacijai, kilus konfliktui, net menkiausią abejonę dėl sprendimo ar tolesnių veiksmų privaloma aptarti su atitinkamų struktūrinių vienetų vadovais.
- 17.2. Nedelsiant informuoti skautų tėvus (globėjus, rūpintojus) vidutinio ar sunkaus sužeidimo, sveikatos sutrikimo, nelaimingo atsitikimo, ar kito incidento atveju.
- 17.3. Nedelsiant informuoti ŽSO Vyriausiąją skautininką ir Valdybą šiomis aplinkybėmis:
- 17.3.1. jei patiriamas sunkus sužeidimas ar sveikatos sutrikimas, dėl kurio skautas vežamas į ligoninę;
- 17.3.2. jei įtraukiamos skubiosios pagalbos tarnybos: policija, gaisrinė, greitoji pagalba, aplinkosauga;
- 17.3.3. mirties atveju;
- 17.3.4. jei padaryta rimta žala trečiosios šalies turtui;
- 17.3.5. kitais atvejais, kuomet objektyviai būtina informuoti ŽSO Vyriausiąją skautininką ir Valdybą.
- 17.4. Pranešant apie nelaimę privaloma pateikti kuo tikslesnę faktinę informaciją, nesistengiant jos sušvelninti ir neslepianč detailių.
- 17.5. Laikytis konfidencialumo ir diskretiškumo. Neperduoti jokios informacijos apie nelaimingą atsitikimą šalims, kurioms apie incidentą žinoti nėra būtina, bei neinicijuoti kontakto su žiniasklaida.
- 17.6. Jei nelaimingu atsitikimu susidomėjo žiniasklaida:
- 17.6.1. nukreipti žiniasklaidą pas ŽSO Vyriausiąją skautininką;
- 17.6.2. Vyriausiasis skautininkas paskiria asmenį, atsakingą už bendravimą su žiniasklaida. Asmuo, kuris nėra atsakingas už bendravimą su žiniasklaida, negali teikti jokios informacijos, bet turi nedelsiant nukreipti žiniasklaidos atstovą pas atsakingą asmenį;
- 17.6.3. neminėti žmonių, ypač nepilnamečių, vardų ar kitų duomenų;
- 17.6.4. pateikti tik faktus, bet ne nuomones. Nesvarstyti, kaip būtų buvę galima išvengti incidento ar kas galėtų būti kaltas, nevartoti žodžių „galbūt“, „greičiausiai“, „turbūt“;
- 17.6.5. policijos tyrimo atveju neatskleisti tyrimo detailių – tai gali daryti tik policija.
18. ŽSO narių etiką pažeidžia:
- 18.1. nepagarbus atsiliepimas apie skautų veiklą, gebėjimus, skautavimo patirtį, asmenines savybes;
- 18.2. netolerancija kitokiai ŽSO narių nuomonei bei argumentuotai kritikai;
- 18.3. viešas aptarinėjimas, skelbiama konfidenciali asmeninio pobūdžio informacija apie skautus, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), vadovus ir kitus ŽSO narius;
- 18.4. negatyvių emocijų netaktiškas ir nepagarbus išreiškimas bendraujant su kitais bendruomenės nariais;
- 18.5. su skautų judėjimo principais ir vertybėmis nesuderinama, visuomenės moralės normas bei ŽSO vidaus dokumentuose ar teisės aktuose įtvirtintus reikalavimus pažeidžianti veikla.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Etiško elgesio ir saugios skautiškos aplinkos reikalavimų laikymosi priežiūrą vykdo ŽSO Kontrolės komisija.
20. Skundai Kontrolės komisijai pateikiami ŽSO Valdybos nustatyta tvarka.

21. ŽSO etiško elgesio ir saugios skautiškos aplinkos nuostatai įsigalioja nuo patvirtinimo Valdybos posėdyje dienos.
